

ევროკავშირის ინდუსტრიული პოლიტიკის განვითარების მიმართულებები და თანამედროვე გამოწვევები

რევაზ გველესიანი

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო
უნივერსიტეტის პროფესორი

ირინა გოგორიშვილი

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო
უნივერსიტეტის ასოცირებული პროფესორი

ნაშრომში განხილულია ინდუსტრიული განვითარების ეფექტიანი პოლიტიკის გატარება ევროკავშირში. იგი დამოკიდებულია ძალისხმევაზე, რომელიც მიმართულია შემდეგ მიმართულებებზე:

- რამდენიმე სახის სამრეწველო-ინოვაციური პერსპექტიული აქტივების გათვალისწინება. ზოგიერთზე ყურადღების ფოკუსირება არ გვაძლევს საფუძველს ცვლილებათა შესაძლებლობების შესაფასებლად;
- სამეცნიერო ბაზის მოდერნიზაცია კრიტიკული პირობაა მსოფლიო დონის კვლევითი ცენტრების ფორმირებისთვის გამრღვევი სამრეწველო ინოვაციების პროცესში;
- პროფესიული უნარებისა და თვითგანვითარების როლის უპირატესი გაზრდა სამრეწველო ინოვაციების მხარდასაჭერად;
- ინოვაციების მხარდასაჭერად საჭირო ცოდნის გაზრდის პირობების შექმნა და მათი დაჩქარებული განვითარება;
- ბიზნესის განვითარების მონიტორინგი სამრეწველო ინოვაციების შესაფასებლად, ვინაიდან ცვლილებებმა შეიძლება გამოიწვიოს მასობრივი უმუშევრობა. ასეთი საფრთხის საპირისპირო ღონისძიებაა თანამედროვე საპროგნოზო კვლევების რეგულარულად ჩატარება.

კონკურენტუნარიანობის განმსაზღვრელი ფაქტორების ხელმისაწვდომობის სწრაფი ცვლილებების პირობებში, იზრდება ადეკვატური ნესრიგის პოლიტიკის ჩარჩო პირობების ჩამოყალიბების როლი და მნიშვნელობა, რომელიც უზრუნველყოფს გამრღვევი სამრეწველო ინოვაციების დაგროვებას, ზრდას და გავრცელებას.

მნიშვნელობა აქვს აგრეთვე მოსახლეობის მიერ ინოვაციების მიღების ხარისხს, რადგან ისინი ახდენს გავლენას ადამიანთა ცხოვრების პირობებზე. ამავე დროს სამრეწველო ინოვაციების დაჩქარებული გავრცელება, მოითხოვს მოსახლეობის პირდაპირ ფართო მონაწილეობას მათ დიზაინსა და განვითარებაში, რაცრეშეუძლებელია საზოგადოებაში სოციალური კაპიტალის არსებობისა და გაფართოების გარეშე.

საკვანძო სიტყვები: ინოვაცია, ინდუსტრიული პოლიტიკა, ევროკავშირი.

განვითარებულ ქვეყნებში ახალი ინოვაციური სამრეწველო-ეკონომიკური სისტემის ჩამოყალიბება დღეს ხდება თვისობრივად განსხვავებულ პირობებში (ეკონომიკური კონიუნქტურის მზარდი გრძელი ტალღის ფორმირების წინა პერიოდებისგან განსხვავებულად). ამ პირობების გათვალისწინება საინოვაციო ინდუსტრიული პოლიტიკის შემუშავებასა და განხორციელებაში აუცილებელია, რადგან მათი უგულებელყოფა მნიშვნელოვნად ზღუდავს მიღწეული სამეცნიერო ტექნიკური პროგრესის გამოყენების შესაძლებლობებს და ზრდის უარყოფითი შედეგების რისკს. რამიტომ გასაკვირი არ არის, რომ ევროკავშირის ქვეყნებში მოცემულ საკითხებს ახლა დიდი ყუ-

რადღება ექცევა. რევოკაციის ქვეყნებში ამ მიმართულებით საგულდაგულო კვლევები ჩატარდა (თუმცა არასაკმარისად რის შედეგადაც თვითდაჯერებულობის მახეში აღმოჩნდნენ როგორც ეს რუსეთ-უკრაინის ომმა გამოავლინა), „ახალი პირობების“ გამოსავლენად, ასევე, ახალ ეკონომიკურ სისტემაზე გადასვლის შესაძლებლობებისა და რისკების შესაფასებლად.

ევროკავშირის ინდუსტრიული პოლიტიკის მიზანს წარმოადგენს იმ ღონისძიებების დროული შემუშავება, რომლებიც ხელს შეუწყობს ევროპის რეგიონის ინოვაციური სამრეწველო პოტენციალის შენარჩუნებას, ზრდასა და განვითარებას.

დღეს იცვლება თავად ინდუსტრიული ინოვაციების ხასიათი. მათი სასიცოცხლო ციკლი მკვეთრად მცირდება. სირთულეს წარმოადგენს სხვადასხვა ტიპის ტექნოლოგიების დაახლოების პროცესი. სამრეწველო ინოვაციებიდან მიღებული მოგების კონცენტრაცია ხდება მსოფლიო ბაზარზე დომინანტური ცალკეული კომპანიების ხელში, რომლებმაც მოახერხეს ინოვაციების შექმნისა და განაწილების მონოპოლიზება მათი უნიკალური თვისებების გამოყენების გამო. რინოვაციები სულ უფრო მეტად ფოკუსირდება მომხმარებელზე, რომელიც ეძებს არა პროდუქტს ან მომსახურებას, არამედ კონკრეტული პრობლემის გადაწყვეტას. ის დღეს მოქმედებს როგორც პროგრესის ინიციატორი და შემქმნელი და არა როგორც მიღწეულის მომხმარებელი. მეცნიერთა კვლევები ცხადყოფს, რომ თანამედროვე სამრეწველო ინოვაციები ხასიათდება შედარებით დაბალი საოპერაციო ხარჯებით ტრადიციულთან შედარებით.

რა არის ინდუსტრიული პოლიტიკა?

ინდუსტრიული პოლიტიკა არის ტერმინი, რომელიც ხშირად განსხვავებულად არის განმარტებული (აუდიტორიის მიხედვით). ინდუსტრიული პოლიტიკა წყვეტს თუ როგორ და როდის გამოიყენოს სხვადასხვა ეკონომიკური პოლიტიკის ინსტრუმენტები (დანყებული ვაჭრობიდან, პირდაპირი უცხოური ინვესტიციებით და ინოვაციებით დამთავრებული), რაც საკითხს კიდევ უფრო ართულებს. ინდუსტრიული პოლიტიკა ხშირად მისი არასწორი ინტერპრეტაციის საშუალებას გვაძლევს. თუმცა, კონცეფცია თავის არსში ეფუძნება ორ ფუნდამენტურ ელემენტს (კონცეფციას):

1) წარმოების ზრდა ზოგიერთ სექტორში უფრო სასურველია, ვიდრე სხვებში; და ამის გამო, 2) მთავრობამ უნდა განახორციელოს აქტიური ძალისხმევა, რომ შეცვალოს წარმოების სტრუქტურა ნაციონალური ეკონომიკური ინტერესების რეალიზაციის მიმართულებით. რაც შეეხება პირველ კონცეფციას, არსებობს რამდენიმე მიზეზი იმის დასაჯერებლად, რომ ეს ასეა. დასაწყისისთვის, აკადემიურმა ლიტერატურამ აჩვენა, რომ „მნიშვნელოვანია ის, რაც ექსპორტში გააქვთ“. მეცნიერები (Hausmann, Hwang და Rodrik (2007) აჩვენებენ, რომ ზოგიერთი სავაჭრო საქონელი ასოცირდება უფრო მაღალ პროდუქტიულობის დონესთან, ვიდრე სხვა და რომ ქვეყნები, რომლებიც აწარმოებენ უფრო მაღალი პროდუქტიულობის დონის მქონე საქონელს, უკეთეს პოზიციას ფლობენ ეკონომიკური ზრდის თვალსაზრისით (საშუალო და გრძელვადიან პერსპექტივაში). (1)

ანალიტიკურად, ჩვენ ვიცით, რომ ზოგიერთი სექტორი მომავალში გაქრება, განსაკუთრებით, თუ ისინი მიჰყვება განმეორებადი ამოცანების მაღალ ხარისხს, ხოლო სხვები, სავარაუდოდ, ფუნდამენტური გახდება მომავალში (იხ. მაგალითად, მსოფლიო ეკონომიკური ფორუმი, 2018). დაბოლოს, გარკვეულ სექტორებში ლიდერობას შეიძლება ჰქონდეს გეოპოლიტიკური, უსაფრთხოებისა და სამხედრო გავლენა, მაგალითად, ხელოვნური ინტელექტის, 5G, სამრეწველო ნივთების ინტერნეტის, მიკროჩიპების, კვანტური გამოთვლის ან კოსმოსური ინდუსტრიის კონტექსტში. იგივე ეხება ზოგიერთ კრიტიკულ ნედლეულს, რომელზედაც დაფუძნებულია ეს ტექნოლოგია. არსებობს საფუძველი იმის დასაჯერებლად, რომ უბრალოდ ინოვაციური ეკოსისტემის ხელშეწყობა, ინვესტიცია ინფრასტრუქტურაში, ადამიანურ კაპიტალსა და უნარებში, სულაც არ უზრუნველყოფს ამ

ძირითადი სტრატეგიული სექტორების ზრდას. ამის მიზეზები შეიძლება მოიცავდეს იმ ფაქტს, რომ სხვა სისტემური კონკურენტები ამახინჯებენ ან არ იცავენ დადგენილ თამაშის წესებს (მათ სასარგებლოდ). მაგალითად, მხარს უჭერენ თავიანთ შიდა სახელმწიფო საწარმოებს მათ საგარეო ოპერაციებში (როგორც ამას ხშირად აკეთებს ჩინეთი). უფრო მეტიც, ინდუსტრიულ პოლიტიკას გარკვეულ პირობებში შეიძლება ჰქონდეს როგორც ძლიერი ეკონომიკური, ასევე (გეო)პოლიტიკური მოტივები. თავის არსში, ის გულისხმობს: „ნებისმიერი ტიპის შერჩევით ჩარევას ან საჯარო პოლიტიკას, რომელიც მიმართულია წარმოების სტრუქტურის შეცვლაზე იმ სექტორების გაძლიერების მიმართ, რომლებშიც მოსალოდნელია ეკონომიკურად უკეთესი პერსპექტივა“. Nordhaus W., (2019) . Aghion et al (2016). Rodrik et al (2014). Aghion et al (2022). (2, 3, 4, 5)

თანამედროვერსამეცნიერო-ტექნიკური პროგრესი სულ უფრო დისკრეტული ხდება. ის აღარ მოითხოვს სამრეწველო ინოვაციების დაუფლებისთვის განვითარების სრული ტრადიციული ციკლის განხორციელებას. მას ძალუძს შედეგის მოტანარმიმართულების ნებისმიერ ეტაპზე:რსამეცნიერო კვლევა-გამოყენებითი კვლევა-დანერგვა და განვითარება. ხდება ღირებულების შექმნის მაკროეკონომიკური მექანიზმის სრული ცვლილება, ღრუბლის პლატფორმის ეკონომიკის საფუძველზე. მასში ბაზრების მუშაობა ქსელური ურთიერთქმედების გავრცელების გავლენით გადადის მენეჯმენტის ახალ პრინციპზე, რომელიც რეალიზდება ღრუბლის პლატფორმებისა და ეკოსისტემების ურთიერთქმედების შედეგად.

პროდუქტებისა და მომსახურების (სერვისების) ჩვეულებრივი მიწოდებისგან განსხვავებით, ტექნოლოგიური კომპანიები ქმნიან ტექნოლოგიურ პლატფორმებს, რომლებიც ბაზრის სხვადასხვა მოთამაშეებს საშუალებას აძლევს შექმნან ახალი პროდუქტები, სერვისები და ერთობლივად გაცვალონ ღირებულებები. სხვა კომპანიებისთვის სარგებელი არის წვდომა ტექნოლოგიურ პლატფორმის გადანაცვებებზე და მათთან დაკავშირებულ ეკოსისტემებზე, რომლებსაც ისინი არ ფლობენ ან ვერ აკონტროლებენ. არის ცვლილებები სამრეწველო განვითარების მამოძრავებელ ძალებში, რომლებიც ქმნიან თანამედროვე ინოვაციებს. ბუნება, მექანიზმები და მათი გავლენა ეკონომიკასა და სოციალურ სფეროზე მკვეთრად იცვლება, კერძოდ, დემოგრაფიის ახალი ტენდენციების გავლენით, რომლებიც დაკავშირებულია მოსახლეობის დაბერებასთან (შობადობის შემცირებასთანაც), ასევე კლიმატურ ცვლილებებთან და გლობალიზაციის პროცესებთან. ამავე მიმართულებით მუშაობს სწრაფად განვითარებადი ციფრიზაციის პროცესი. ყალიბდება ეგრეთ წოდებული ციფრული ეკონომიკა, რომელიც შეიძლება განისაზღვროს, როგორც ციფრული ტექნოლოგიების გამოყენებაზე დაფუძნებული ყველა სახის ეკონომიკური საქმიანობის მთლიანობა. დღეს ის წარმოადგენს სამრეწველო ინოვაციური სისტემის ეკონომიკური ავანგარდის დომინანტურ ნაწილს, რომელიც ამჟამად ფორმირების ეტაპზეა ევროკავშირში. აღსანიშნავია, რომ ეს ცვლილებები არა მხოლოდ განვითარების ახალ შესაძლებლობებს ქმნის, არამედ პოტენციურ რისკებსაც წარმოშობს. ციფრული ტექნოლოგიების ფეთქებადმა განვითარებამ, მაგალითად, გამოიწვია ცვლილებები სამრეწველო დარგებში (ინოვაციებში), რამაც შექმნა რეალური საფრთხე დასაქმებისთვის. თანამედროვე მრეწველობაში ინოვაციური ცვლილებები, დღეს სულ უფრო მეტად ასოცირდება სინერგიის ეფექტის გამოყენებასთან, რომელიც გამოწვეულია რამდენიმე ტექნოლოგიის დაახლოებით. მრეწველობის განვითარების ციკლის ბოლო ეტაპზე ინოვაციურ ცვლილებათა ტრადიციული დანერგვით, ასეთი ეფექტი არ გამოვლენილა. ასეთი პერსპექტიული სამრეწველო ინოვაციები, რომლებიც გააერთიანებდა „ციფრულ“ და მატერიალურ სფეროებს, დაფუძნებული იქნებოდა რამდენიმე ტექნოლოგიაზე, რომლებიც ადრე ძალიან რთული შესამუშავებელი და/ან შესაძენი იყო. თუმცა, ასეთი სამრეწველო ინოვაციების უპირატესობების სრულად გამოყენება მოითხოვს: ახალ ბიზნეს მოდელებს, ახალი მენეჯერული და ორგანიზაციული კომპე-

ტენციების განვითარებასა და ენერგიის ახალ წყაროებზე გადასვლას (რომელთა ჩამოყალიბება ხშირად მოითხოვს მნიშვნელოვან ფინანსურ რესურსებს და მაღალ ეკონომიკურ პოტენციალს). ამ პირობების არსებობისას, მეწარმეები, რომლებმაც აითვისეს ამ ტიპის ცვლილებები, იღებენ შესაძლებლობას სწრაფად შევიდნენ ბაზარზე, შეცვალონ მასზე ქცევის წინა სცენარები წარმოებისა და ბაზრების კონვერგენციის გაძლიერების მიმართულებით. ეს იწვევს ახალი გლობალური მონინავე კომპანიების გაჩენას.

განსაკუთრებით თვალსაჩინოა აშშ-ს მაგალითი, სადაც კომპანიები კაპიტალიზაციის კუთხით წამყვან პოზიციას იკავებს. ამ ინდიკატორის მიხედვით 15 უმსხვილეს გლობალურ კომპანიას შორის ორი – Facebook და Alibaba, არც კი არსებობდა ათი წლის წინ, ხოლო სხვებმა, როგორიცაა Apple და Amazon, გაზარდეს თავიანთი კაპიტალიზაცია 8 – 12-ჯერ. ამავდროულად, ინტერნეტ-კომპანიებმა Amazon-მა და Alibaba-მ „გადააფორმეს“ ბაზრის შექმნის კონცეფცია, „მოთხოვნისა და მიწოდების გაერთიანება კომპიუტერის გასაღების ერთი „დანკაპუნებით“. (6)

ინოვაციების სარგებელი სულ უფრო მეტად კონცენტრირდება კომპანიებსა და სამრეწველო დარგებში, რომლებიც იკავებენ წამყვან პოზიციებს მსოფლიო ბაზარზე. ბოლო კვლევების შედეგებმა აჩვენა, რომ 2001-2013 წწ. წარმწარმოებელი მრეწველობისა და მომსახურების სექტორის ყველაზე ინოვაციური სამრეწველო კომპანიების 5%-ში დაფიქსირდა შრომის პროდუქტიულობის სტაბილური ზრდა, მთელ პერიოდში – 30-40%-ით, ხოლო დანარჩენებში – 10%-ზე ნაკლები (Kenny Ching, Joshua Gans and Scott Stern 2019). ამკარაა, რომ დაფიქსირებული ცვლილებების პირობებში აუცილებელია ინდუსტრიულ-ინოვაციური პროცესების ანალიზისა და შეფასების ახალი მიდგომები.(7)

აუცილებელია გამოვლინდეს როგორც ფაქტორები, რომლებიც კრიტიკულად მოქმედებს სოციალურ-ეკონომიკურ განვითარებაზე და განაპირობებს მრეწველობაში მიმდინარე ცვლილებათა გავრცელების სიჩქარეს, ასევე შემაფერხებელ გარემოებებს. და რა თქმა უნდა, სტიმულირებისა და მეთოდების ძიება, რომლებიც საშუალებას მისცემს დააჩქაროს სამრეწველო ინოვაციების დაწერგვა და მათი ფართო გავრცელება, რაც დამოკიდებულია ადეკვატური ჩარჩო პირობების (წესრიგის პოლიტიკის) არსებობაზე. იგი განსხვავებულად იმოქმედებს ეფექტიანი ადმინისტრაციული ინფრასტრუქტურიდან ეფექტურად მოქმედ ბაზრებამდე.რმისი (ასეთი წესრიგის პოლიტიკის) ამოცანაა რესურსების გადანაწილება სამრეწველო-ინოვაციური განვითარების სასარგებლოდ. ევროკავშირში განსაკუთრებული ყურადღება ეთმობა იმ ფუნდამენტურ დებულებებსა და პრინციპებს, რომელთა გათვალისწინებაც, ევროპელი ექსპერტების აზრით, მნიშვნელოვანია.

დასკვნები

ინდუსტრიული განვითარების ეფექტიანი პოლიტიკის გატარება ევროკავშირში. იგი დამოკიდებულია ძალისხმევაზე რომელიც მიმართულია შემდეგ მიმართულებებზე:

- **რამდენიმე სახის სამრეწველო-ინოვაციური პერსპექტიული აქტივების გათვალისწინება.** ზოგიერთ მათგანზე ყურადღების ფოკუსირება ყოველთვის არ შეიძლება იყოს საკმარისი საფუძველი ცვლილებათა პროცესის მხარდაჭერის შესაძლებლობების შესაფასებლად;
- **სამეცნიერო ბაზის მოდერნიზაცია კრიტიკული პირობაა** მსოფლიო დონის კვლევითი ცენტრების ფორმირებისა და გამრღვევი სამრეწველო ინოვაციების განვითარებისა და გააქტიურების პროცესში;

- შესამჩნევად იზრდება **პროფესიული უნარებისა და თვითგანვითარების როლი** სამრეწველო ინოვაციების მხარდასაჭერად და მათი გამოყენების სარგებლის მიწოდებაში;
 - იზრდება ინოვაციების მხარდასაჭერად საჭირო **ცოდნის ნაკადის გაზრდის პირობების შექმნის როლი** და მათი დაჩქარებული და ფართო განვითარება;
 - ბიზნესის განვითარების ტრადიციული ინდიკატორების მნიშვნელობის შენარჩუნებასთან ერთად, მათი მონიტორინგი განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია მრეწველობის დარგობრივი ინოვაციური ფორმების შესაფასებლად. კონკურენტუნარიანობის განმსაზღვრელი ფაქტორების ხელმისაწვდომობის სწრაფი ცვლილებების პირობებში, მაგალითად, მონაცემებზე, იზრდება ადეკვატური წესრიგის პოლიტიკის ჩარჩო პირობების ჩამოყალიბების მნიშვნელობა, რომელიც უზრუნველყოფს გამლრღვევი სამრეწველო ინოვაციების დაგროვებას, ზრდას და გავრცელებას. ეს განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია:
 - სარისკო (ვენჩურულ) კაპიტალთან დაკავშირებით სამრეწველო ინოვაციების ციკლის ყველა ეტაპზე;
 - რეგულირება, რომელიც ხელს უწყობს და არა ხელს უშლის ცვლილებათა (სიახლეთა) გაცვლას ეკონომიკის სექტორებს შორის;
 - რესურსების სწრაფი და შეუფერხებელი გადანაწილების უზრუნველსაყოფად შექმნილი ბაზრების ფუნქციონირება. ასევე ერთიანი შემოქმედებითი „სათამაშო მოედნის“-კონკურენტული სივრცის ფორმირება ეფექტური კონკურენციის პოლიტიკის შედეგად.
- დღეს განსაკუთრებული მნიშვნელობა აქვს **მოსახლეობის მიერ ინოვაციების მიღების ხარისხს**, რადგან ისინი სულ უფრო მეტად ახდენს ტრანსფორმაციულ გავლენას ადამიანთა ცხოვრების პირობებზე.
- ამავე დროს ღია სამრეწველო ინოვაციების დაფიქსირებული დაჩქარებული გავრცელება, თავის მხრივ, მოითხოვს **მოსახლეობის პირდაპირ ფართო მონაწილეობას მათ დიზაინსა და განვითარებაში** (Sandra Broszeit, Ursula Fritsch, Holger Görg, and Marie-Christine Laible 2016). გამოდის, რომ ეს შეუძლებელია საზოგადოებაში სოციალური კაპიტალის არსებობის გარეშე. **(8)**

ლიტერატურა:

1. Dani Rodrik, Margaret Mcmillan and Igo Verduzco-Gallo 2014. Globalization, Structural Change, and Productivity Growth, with an Update on Africa. (4) https://drodrik.scholar.harvard.edu/files/dani-rodrik/files/globalization_structural_change_productivity_growth_with_africa_update.pdf
2. Kenny Ching, Joshua Gans and Scott Stern 2019. Control versus execution: endogenous appropriability and entrepreneurial strategy. Industrial and Corporate Change, 2019, Vol. 28, No. 2, 389–408. doi: 10.1093/icc/dty040 (7)
3. Nordhaus William (2019). Climate Change: The Ultimate Challenge for Economics. American Economic Review 2019, 109(6): 1991–2014 <https://doi.org/10.1257/aer.109.6.1991> (2) <https://williamnordhaus.com/files/williamdnordhaus/files/p157-2019-nordhaus--nobellecture-aer.pdf>
4. Philippe Aghion, Antoine Dechezleprêtre, David Hemous, Ralf Martin, John Van Reenen, 2016. CARBON TAXES, PATH DEPENDENCY AND DIRECTED TECHNICAL CHANGE: EVIDENCE FROM THE AUTO INDUSTRY. Working Paper 18596. (3) <http://www.nber.org/papers/w18596> <https://dash.harvard.edu/bitstream/handle/1/27759048/SSRN-id2186325.pdf>
5. Philippe Aghion, Antonin Bergeaud, Timo Boppart, Peter J. Klenow, Huiyu Li 2022. A Theory of Falling Growth and Rising Rents (5); http://www.klenow.com/ABBL_Falling_Growth_Rising_Rents.pdf

6. Ricardo Hausmann, Jason Hwang, Dani Rodrik, 2005. WHAT YOU EXPORT MATTERS. Working Paper 11905; <http://www.nber.org/papers/w11905> (1)
7. Sandra Broszeit, Ursula Fritsch, Holger Görg, and Marie-Christine Laible 2016. MANAGEMENT PRACTICES AND PRODUCTIVITY IN GERMANY. Kiel Institute for the World Economy ISSN 2195–7525; <https://d-nb.info/1128315815/34> (8)
8. Total market capitalisation of the Global Top 100 companies. Bloomberg Finance L.P. with PwC analysis 2022. (6)
<https://www.pwc.com/gx/en/audit-services/publications/top100/pwc-global-top-100-companies-by-market-capitalisation-2022.pdf>

Industrial Policy Development Directions in European Union and Contemporary Challenges

Revaz Gvelesiani

Professor at Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

Irina Gogorishvili

Associate Professor at Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

SUMMARY

The article considers an effective industrial development policy in the European Union. It depends on efforts directed in the following directions: Consideration of several types of industrial and innovative promising assets. Focusing on a few is useless for evaluating change; the formation of research centers is the most important condition for the modernization of the scientific base; a noticeable increase in the role of professional skills and self-development; creation and development of conditions for the growth of the flow of knowledge; and Monitoring of business development.

Keywords: Innovation, industrial policy, European Union.